

til en mere udvidet, da Anlægget er af en saadan Natur, at der ikke uden særdeles nye Beskøftninger kan skee Omordning af det for en saa kort Fortsættelse af Fabrikken som den, hvorom der her er Tale. Det andet Slags Tab, hvorom der kunde være Spørgsmaal, vilde være, naar Fabrikationen var af en saadan Art, at den greb forstyrrende ind i den private Industrie, men det er ingenlunde Tilfældet; værtimod den understøtter den private Industrie, og jeg skal blot som Exempel paa, hvormeget netop den simple Leerverefabrikation af den Art, som alene er udgaaet fra Porcellainsfabrikken, har udviklet sig i det sidste Aar, gjøre opmærksom paa, at der alene fra Bornholm er indført af den Art Varer, som væsentligen skrives sig fra Læringer, der ere udgaaede fra Porcellainsfabrikken, for en Værdi af 30—40,000 Rbd. Det er vistnok et Exempel, som viser, at denne Virken ikke er ganske ubetydelig. Man har endelig anført, at Porcellainsfabrikkens Bestaaen skulde betinge en høj Told, og at den vilde trykke paa Consumenterne og Andre; i den Henseende tager man ogsaa væsentligen fejl. For det Første kan jeg sige med fuldkommen Visshed, da jeg selv har havt med denne Sag at gjøre, at der allerede før Krigens Udbrud i 1848 var Spørgsmaal om en Revision af Toldtarifsen, og at det da blev antaget som aldeles utvivlsomt, at der ved Fastsættelsen af Tolden paa Porcelain slet ikke burde tages Hensyn til, om den kongelige Porcellainsfabrik derved led eller ikke, og man havde ogsaa besluttet at bringe en ikke ubetydelig Nedsættelse i Forslag, hvilket imidlertid strandede paa de senere indtrufne Begivenheder, som standsede den hele Tarifrevision, men Sagen vil vistnok komme frem, enten Fabrikken bestaaer eller ikke, naar Forholdene iøvrigt tillade, at disse Spørgsmaal tages under Overveelse. Sagen er iøvrigt i og for sig slet ikke af finantsiel Betydning eller meget trykkende for Staten, thi Gjennemsnitsindførelsen af Porcelain til Kongeriget har i de 3 Aar 1846—48 ikke været mere end 25—30,000 Pd., og Tolden har været 6,394 Rbd., det er den hele Sum, og denne Sum, fordeelt paa samtlige Consumenter i Landet, er i og for sig ikke saameget betyde-

lig. Da der dog ikke kunde være Tale om en fuldkommen Ophævelse af Indførelstolden paa Porcelain, men i alt Fald kun om at nedsætte den noget, saa synes Indvendingen fra denne Side ikke at være af stor Betydning. Naar jeg saaledes tager Hensyn til, at der ikke er væsentlig Betænkelighed ved at lade Fabrikken endnu bestaae enfort Tid, og at der ved at gaae ind paa Forslaget, som det foreligger i Lovudkastet, aabnes en Udvej til, at Regjeringen i det kommende Aar kan tage nærmere under Overveelse, hvorledes Realisationen kan skee paa den hensigtsmæssigste Maade, og de Dele af Fabrikkens Virksomhed, som det maa ansees ønskeligt at bevare, muligens kunde vedligeholdes uden væsentlige Udgifter for Statskassen, saa skal jeg foreslaae, at man bliver staaende ved Forslaget, der, saaledes som man vil have seet, ikke vil forarsage nogen directe Udgift for selve Statskassen.

Indenrigsministeren: Jeg skal først tillade mig en kort formel Bemærkning med Hensyn til det, som af den ærede Ordfører blev fremhævet af Motiverne til Finantsloven. Disse give dog vist ikke Foie til at antage, at det ældre Forslag af Regjeringen er frafaldet. Det hedder nemlig kun i Motiverne, at, ligesom Regjeringen ved Forelæggelsen af Finantsloven for Aaret 1850—51 var betænkt paa ved Finantsaarets Udlob at nedlægge denne Fabrik, saaledes maa Indenrigsministeriet nu være af den Formening, at det rette Tidspunkt for en saadan Foranstaltning endnu ikke er kommet, efter som Realisationen for Dieblisset utvivlsomt vilde være forbundet med Tab. Heri ligger nu ingenlunde, at man har frafaldet Hovedtanken, nemlig at arbejde hen paa Fabrikkens Nedlæggelse. Forsaavidt den ærede Ordfører endvidere har troet, at dette i hvert Fald var udtalt ved den Forøvelse af Summen til Driftsomkostninger, som har fundet Sted, da maa jeg, næst at henholde mig til hvad herom af en anden æret Taler er yttret, yderligere fremhæve, at det vistnok er aldeles klart, at man ikke kan søge noget Beviis for en saadan Hensigt i en forholdt Ansættelse af disse Poster, thi, saalænge der, ikke skeer en eneste ny fast Ansættelse, saalænge der ikke